E9 Emisyon Grubu Banknotlarında Resmi Bulunan Bilim ve Sanat İnsanlarının Özgeçmişleri

Aydın Sayılı (1913-1993) - 5 Türk lirası

Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, 1913 yılında İstanbul'da doğdu. Atatürk'ün isteği ile girdiği Milli Eğitim Bakanlığının yurt dışında eğitim için açtığı sınavı kazandı ve Harvard Üniversitesi Bilim Tarihi Bölümü'nde yükseköğrenimini yapmak üzere Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti. Columbia ve Cornell gibi önemli üniversitelerde de öğrenim gördükten sonra, 1942 yılında Harvard Üniversitesinden doktora derecesi alarak mezun oldu. Bu unvan, üniversitede ve bilindiği kadarıyla dünyada, bilim tarihi alanında verilen ilk doktora derecesiydi. Sayılı, Harvard Üniversitesinde bilim tarihi alanındaki çalışmalarını tamamladıktan sonra, 1943 yılında ülkesine geri döndü.

1957 yılında Uluslararası Bilim Tarihi Akademisinin muhabir üyesi, 1961'de asli üyesi olan Sayılı; 1962-1965 yılları arası yine aynı kurumun başkanlığını üstlendi. 1946 yılında öğretim üyesi olarak göreve başladığı Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde, 1974'den 1983 yılına kadar kesintisiz olarak Felsefe Bölümü Başkanlığı yaptı. 1984 yılında kurulan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih

Yüksek Kurumu bünyesindeki Atatürk Kültür Merkezine başkan olarak atanan Sayılı, 1993 yılında bu görevinden emekli oldu.

Ortaçağ bilim tarihine ışık tutan eserleri ile alanında oldukça önemli bir yer edinen Aydın Sayılı, ayrıca 1973 yılında Polonya hükümeti tarafından Kopernik Madalyasına, 1977 yılında TÜBİTAK Hizmet Ödülüne ve 1990 yılında UNESCO Ödülüne layık görülmüştür.

Cahit Arf (1910-1997) - 10 Türk lirası

1910 yılında Selanik'te dünyaya gelen Ord. Prof. Dr. Cahit Arf, 1938 yılında Göttingen Üniversitesinde doktorasını tamamladı. 1962 yılına kadar İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesinde görev yapan Arf, daha sonra Robert Kolejinde matematik dersleri verdi ve 1964 yılında Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Bilim Kolu Başkanı oldu.

Cahit Arf, kısa bir süre California Üniversitesinde konuk öğretim üyeliği yaptıktan sonra, 1967-1980 yılları arası Orta Doğu Teknik Üniversitesinde çalışmalarına devam etti. Emekli olduğu dönemde, TÜBİTAK'a bağlı Gebze Araştırma Merkezinde çalışmalarını sürdüren Arf; 1985-1989 yılları arasında da Türk Matematik Derneği başkanlığını yürüttü.

Cebir konusundaki çalışmalarıyla dünyaca ün kazanan Cahit Arf, sentetik geometri problemlerinin cetvel ve pergel yardımıyla çözülebilirliği konusunda yaptığı çalışmalarla da tanındı. "Arf Değişmezi" (Arf Invariant), "Arf Halkaları" (Arf Rings) ve "Arf Kapanışı" (Arf Closure) gibi, literatürde kendi adıyla anılan çalışmalarıyla, matematik dünyasının önde gelen bilim insanları arasında yer aldı.

Mimar Kemaleddin (1870-1927) - 20 Türk lirası

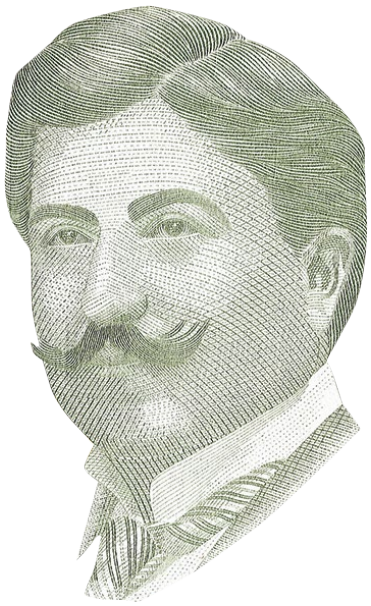

1870 yılında İstanbul'da doğan Mimar Kemalettin, bugünkü İstanbul Teknik Üniversitesinin (İTÜ) temeli kabul edilen Hendese-i Mülkiye Mektebi'nde eğitim gördü ve asistanlık yaptı. 1895'te devlet tarafından Berlin'deki Charlottenburg Teknik Okulu'na gönderilen Mimar Kemalettin, burada 2 yıl mimarlık eğitimi aldı.

1908'de Osmanlı Mimar ve Mühendis Cemiyeti adlı ilk meslek odasını kuran Mimar Kemaleddin, ayrıca Birinci Ulusal Mimarlık Akımı'nın öncülerindendir. Klasik dönem Osmanlı ve Alman mimarilerinin belirgin özelliklerini sentezleyerek kendi alanında yeni bir tarz oluşturan Mimar Kemalettin'in öne çıkan eserleri şunlardır:

İstanbul: Çamlıca Kız Lisesi, Bostancı, Bakırköy, Bebek ve Yeşilköy Camileri, Reşadiye Mektebi ve Sultan Reşat Türbesi, Gazi Osman, Mahmud Şevket, Cevat, Ali Rıza ve Hüsnü Paşaların türbeleri, Laleli Harikzedegan (Tayyare) Apartmanları, 1., 2., 3., 4. Vakıf Hanları

Ankara: Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası, Gazi Eğitim Enstitüsü ve Devlet Demiryolları Müdürlüğü binaları.

Fatma Aliye (1862-1936) - 50 Türk lirası

Ülkemizin ilk kadın filozofu ve kadın romancılarından Fatma Aliye, 1862 yılında İstanbul'da doğdu. Kariyerine, 1889 yılında George Ohnet'in "Volonté" adlı romanını "Meram" adıyla Türkçe'ye çevirerek başladı. Bu çalışmasında "Bir Hanım" rumuzunu kullanan Aliye; felsefe, yaşam öyküsü ve roman türündeki diğer yapıtlarında "Mütercime-i Meram" takma adını tercih etti.

1892 yılında "Muhadarat" isimli ilk romanını yayınlayan yazar, romanlarında çoğunlukla duygusal temalara yer verdi.

Kadınların sosyal hayata girmeleri konusunda da çalışmalar yapan Fatma Aliye, kız kardeşi Emine Semiyye ile birlikte Şefkat-i Nisvan (Kadınları Himaye) Derneği'ni kurdu. Bu dernekte; kadınların eğitimine destek olma ve küçük girişimlerle üretim sürecine katılmaları yönünde hizmet verdi.

Bazı eserleri Fransızca ve Arapça'ya da çevrilen Aliye'nin biyografi ve eserleri, 1893 yılında Chicago'daki Dünya Kadın Kütüphanesi Sergisi ve Kataloğu'nda da yer bulmuştur.

Buhurizade Mustafa Efendi (Itri) (1640-1712) - 100 Türk Lirası

Kaynaklarda doğum tarihi 1640 olarak kaydedilen Buhurizade Mustafa Efendi (Itri), Klasik Türk müziğinin kurucusu olarak kabul edilmektedir. Müzik konusunda sahip olduğu yüksek kuramsal bilgi ve bestelerindeki melodi zenginliğiyle bilinen Itri; peşrev, saz semaisi, kâr, beste ve ilahi başta olmak üzere Türk müziğinin hemen her formunda eser vermiştir.

Itrî'nin ayrıca dinsel müziğe yaklaşımı ve yorumu, yeni bir tarzı yansıtır. Bayram namazlarında toplu olarak okunan "Segâh Kurban Bayramı Tekbiri", kutsal emanetlerin ziyareti sırasında okunan "Segâh Salât-ı Ümmiye" ve "Segâh Ayin-i Şerif-i Mevlevi"; sanatçının en çok bilinen eserleri arasındadır.

Yunus Emre (1238-1320) - 200 Türk lirası

Ülkemizin en büyük ozanlarından biri olan Yunus Emre'nin Anadolu'ya göç eden Türk boylarından olduğu ve 1238 yılında doğduğu kaynaklarda belirtilmektedir.

Medrese eğitimi gören Yunus Emre ayrıca; Arapça ve Farsça öğrenmiş, İran ve Yunan mitolojisiyle ilgilenmiş ve tasavvuf tarihini incelemiştir. Yanında yetiştiği Tapduk Emre'nin düşüncelerini halka anlatmak amacıyla Anadolu'da uzun süre seyahat ettiği bilinir.

İslam tarihinin en büyük bilgelerinden biri olan Yunus Emre; yaşatmış olduğu Vahdet-i Vücud isimli inanış tarzıyla, Kuran'ın özüne inerek, tek olan yaratıcının sırlarını kavramaya ve kavratmaya çalıştı.

Anadolu'da tasavvuf akımının ve Türkçe şiir dilinin öncüsü olan Yunus Emre; bu sayede, tasavvuf düşüncesini kolay ve anlaşılır bir dille eserlerinde aktardı.

Ayrıca, UNESCO kararı ile 1991 yılı, "Yunus Emre Sevgi Yılı" olarak ilan edilmiştir.